

OVER & UIT

COLUMN

Als kind dacht ik dat overleven een verheugde vorm van leven was, vol spanning en sensatie. In de boeken die ik las was overleven iets dat avonturiers deden in de oerwouden van Zuid-Amerika of de woestijnen van Mongolië. Veertig jaar later weet ik dat in die gebieden inderdaad veel moet worden overleefd, namelijk door planten en dieren die met moeite hun bestaan weten te rekken. Overleven als voorportaal van uitsterven. En niet alleen in Zuid-Amerika en Mongolië. Wereldwijd sterven er jaarlijks vele tientallen planten en dieren uit. Niemand weet precies hoeveel, omdat met het kappen van de oerbossen vele nog onontdekte soorten geleedpotigen van de aardbodem verdwijnen.

Dit kwam naar voren tijdens de VN-conferentie over biodiversiteit die half april 2002 in Den Haag werd gehouden. Van zoogdieren en vogels is vrij exact bekend wat als uitgestorven moet worden beschouwd. Op de eilanden in de Stille Zuidzee zijn inmiddels zo'n tweeduizend vogelsoorten verdwenen. Uitsterven is daar de norm!

In het NRC artikel waaruit ik bovenstaande citeer, wordt voornamelijk over vogels en zoogdieren gesproken. Die spreken nu eenmaal meer tot de verbeelding. Van de vele ongewervelden die met uitsterven bedreigd worden, is onze kennis zo incompleet dat men slechts kan gissen naar de omvang ervan. Dat geldt natuurlijk ook voor paddestoelen. Pas de laatste decennia beginnen we enig inzicht te krijgen in de verspreiding van de macrofungi in Nederland en de ons omringende landen. Er is een rode lijst. Maar daar staan ook paddestoelsoorten op die vlak over de grens al helemaal niet meer zo zeldzaam zijn. Zover ik weet is er tot dusverre slechts één soort waar Nederland een bijzondere verantwoording voor draagt omdat ons land binnen Europa de hoofdverspreiding vormt van deze soort; dat is de Peperbus (*Myriostoma coliforme*). Eenzelfde verantwoording die Nederland heeft ten opzichte van de Grutto, waarvan meer dan de helft van de totale wereldpopulatie in Nederland broedt. Dit verhindert niet de snelle afname van de Grutto in ons land: Kemphaanweg, Tureluurweg, Gruttoweg. Steeds meer weg. En ervoor in de plaats komen egaalgroene productieweilanden en nieuwbouwwijken waar vaak straten de namen krijgen van vogels die door de aanleg ervan verdreven zijn. Mocht ooit de laatste Grutto uit ons land verdwijnen, dan is dat eenvoudig te constateren. Met de Olijfkleurige slijmkop (*Hygrophorus personii*; zie plaat 8) of het Gesteeld veenknoopje (*Sarcoleotia platypus*) ligt dat moeilijker. Die leken te zijn uitgestorven maar doken na tientallen jaren weer onverwachts ergens op. Door hun ondergrondse leefwijze en vluchtig bestaan zal van paddestoelen nooit met zekerheid vastgesteld kunnen worden of een zeldzame soort is uitgestorven. Voor instanties die harde cijfers eisen mag dit reden zijn om maatregelen uit te stellen, wij als liefhebbers weten dat veel soorten paddestoelen zich allang in het stadium bevinden van overleven. Overleven om niet uit te sterven!

DOOR ROB CHRISPJN